

Na pariški razstavi leta 1856 nagrajena tudi slovenska živina

Na svetovni razstavi o kmetijstvu in industriji, ki je potekala od maja do novembra leta 1855 v Parizu, zaradi zdravstvenih razlogov ni bilo razstave domačih živali. Francija jo je skupaj s povabljenimi sosednjimi državami, tudi Avstrogrsko, nadomestila z veliko razstavo domače živine v mesecu maju in juniju leta 1856. Kakor pišejo Novice, so v ta namen na Dunaju imenovali poseben odbor, ki je določil, katera živina se pošlje na razstavo. Od goved so izbrali pet pasem (štajersko govedo muricodolske pasme, rumenkasto-belo štajersko, pingavsko, tirolsko in ogersko stepsko), od prašičev ogersko pasmo in od ovac najimennitnejše žlahtne pasme. Vse stroške z razstavo in prevozi je prevzela vlada. Spodbuda za udeležbo na razstavi je bila tudi dobro ocenjena avstrijska volna na svetovni razstavi in posledično povečanje njenega izvoza.

Novice so konec aprila leta 1856 poročale, da bo iz »našega« cesarstva skupaj na pariški razstavi 323 živali, in sicer: 93 goved, 216 ovac 14 prašičev. Med njimi 1 bik (junec), katerega lastnik je bil predsednik kranjske kmetijske družbe gospod Terpinc iz graščine Fužine, in 5 ovac, katerih lastnik je bil gospod Peter Stular.

O odhodu živali iz ljubljanske železniške postaje v torek, dne 6. maja 1856, so Novice poročale v 37. številki na 148 strani:

Iz Ljubljane. Včeraj zvečer po osmih je odrinil po železnici proti Dunaju Dimnikov Jaka, peljaje v Pariz bika iz graščine na Fužinah in pa 5 ovac iz Jezera (Seeland) na Koroškem, ktere je včeraj njih lastnik gosp. Peter Stular pripeljal iz Kokre v Ljubljano. Bik je iz slovečega štajerskega plemena iz miriške doline, ovce (med katerimi dva so domače koroške reje; — vse je e. k. ministerstvo poterdilo za razstavo v Parizu. Dimnikov Jaka, iz Studenca, v fari pri Marii Divici v Polji doma in že nekaj let oskerbovavec grajšinske goveje živine na Fužinah, je pa tisti srečni človek, ki je šel v Pariz, kakor je sl. ministerstvo želelo, v res prav zali narodni obleki, nov od nog do glave: še domača besaga, se vé da tudi lična in nalašč napravljena za dolgo pot, se ni pozabila, da je bil fant prav možko naštiman.

Veselo novico o nagradi, ki jo je prejel bik iz Fužin, so Novice objavile 14. junija 1856 v 48 številki:

Iz Ljubljane. Ravno smo zvedili veselo novico, da je junec, ki ga je predsednik kranjske kmetijske družbe gosp. Fid. Terpinc v razstavo pariško poslal, s drugim častnim darilom v versti mirodolinkega plemena ovčan bil; premija ta znaša 600 frankov; prejel bi bil nek celo prvo premijo, če bi mlajši bil. Ker se je več kupcev za nj oglasio, ga tudi ne bo več nasaj, in Dimnikov Jaka, ktere ga v kranjski narodni obleki ondanji mlajši že dvakrat malali, bo namesti unega pripeljal gotovo kakošno ptujo, posebno izverstno pleme domj.

Že v naslednji številki pa so Novice postregle še z novico, da so bile nagrajene tudi jezerske ovce:

Iz Ljubljane. „Danes ob devetih zjutraj — so nam pisali 13. dan t. m. predsednik kmetijske družbe gosp. Terpinc iz Pariza — gré avstrijskoga živina in razstavo štod čez Strauburg na Dunaj itd. nazaj. Razstava je bila neznanu lepa; 12 v pripravo vzeti in zvedeni gospodov je sodilo živino in določevalo premije. Od našega mirodolinca vam je že znano, da je prejel drugo premijo 2000 franki in pa sreberno medaljo. Tudi gosp. Pet. Stularjeve ovce iz Jezera (Seeland) na Koroškem so zavolj izvirnega rodu (Originalität) prejele premijo četrto versto z 150 franki. Namesti prodanega junca sem kupil kaj lepo švajcarsko kravo (lucernaškega plemena) s mladim junčkom in pa belandško kravo tudi z mladim junčkom; za uno je lastnik v razstavi prejel četrto premijo, za to pa pohvalno pismo; van ta živinica skupaj velja 1400 frankov.“ — Veseli smo brali to novico, ktera nam kaže, da prečastiti naš gosp. predsednik kakor iz Londona pred več leti tudi iz Pariza sedaj ne boje prišli prazni. V zboljšanje domačega plemena bo gotovo pripomogla ta ptuja, žlahtna živinica.

Nagrada, ki so jo dobile jezerske ovce, ima še poseben pomen. Nagrajene so bile zaradi »izvirnega rodu (Originalität)«, kar samo dodatno potrjuje njihovo slovensko avtohtonost. Hladnik je v Kmetovalcu (1922) pri opisu jezerskih ovac zapisal:

Da je ta ovca res dobra, dokazuje tudi dejstvo, da je bila v Parizu v začetku druge polovice preteklega stoletja večkrat odlikovana. Svetinje odlikovanj hrani še danes posestnik vulgo „Ank“ na Jezerskem.

ZA KONEC:

Imenitne novice, s katerimi mora biti seznanjen in ob njih biti ponosen vsak živinorejec, strokovnjak ali rejec. In istočasno velika spodbuda za današnji čas.

Pa še to: dostop do takih in podobnih informacij je omogočen ter olajšan z digitalizacijo živinorejskih monografij in serijskih publikacij. Kmetijske in rokodelske novice, ki so odosegljive na DLIB.si in nekateri letniki v celoti tudi na GOOGLE BOOK, so bile med glavnimi viri podatkov, ki so bili uporabljeni v tem sestavku.

Andrej Šalehar, zaslužni profesor,

Jože Osterc,

Drago Kompan

Vsi:

prof. dr., Univerza v Ljubljani,

Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko, 1230 Domžale

DOBRODEJ
SLOVENIJA
PREHRANSKI DODATKI ZA ŽIVALI

**DA BI SKUPAJ DOSEGLI ŽELJENE REZULTATE,
ZA VAS IZDELUJEMO:**

- MINERALNO VITAMINSKO BELJAKOVINSKE KONCENTRATE
- MINERALNO VITAMINSKE MEŠANICE
- MINERALNO VITAMINSKE DODATKE
- LIZALNE KAMNE IN PREMIKSE
- MINERALNO VITAMINSKE DODATKE PO VAŠIH ŽELJAH
- MINERALNO VITAMINSKE POGAČE
- IZDELKE ZA EKOLOŠKE REJE

**Izdelali smo tudi računalniški program za
optimiranje dnevnih obrokov in krmnih mešanic.**

Vedno smo vam na voljo z brezplačnimi nasveti
pri DOBRODEJU, pri VAS DOMA, ali po ELEKTRONSKI POŠTI
peperko@dobrodej.si, pogorelec@dobrodej.si,
lah@dobrodej.si, pernat@dobrodej.si

**+ PROGRAMI ZA EKOLOŠKE REJE
IN TEHNOLOŠKO SVETOVANJE**

DOBRODEJ d.o.o., Škoke, Holcerjeva 27, 2204 Miklavž na Dravskem polju
tel.: +386 02 629 60 50, fax: +386 02 629 60 55
e-mail: info@dobrodej.si, internet: www.dobrodej.si

GEA

GEA Farm Technologies

AVTOMATIZACIJA V HLEVV

Robot za molžo krav **MI ONE** - Multiboks
(molža do 250 krav)

FENIHS d.o.o.

Francetova 6, 2380 Slovenj Gradec,
Tel.: 02/88 41 619, info@fenih-s.si

• Molža • Krmjenje • Hlajenje • Hlevska oprema •
• Strokovno svetovanje in projektiranje • ProMilik •
• nega in čiščenje vimena • čistilna in dezinfekcijska sredstva •

WestfaliaSurge

www.westfaliasurge.com